

การเจริญเติบโตของเทคโนโลยี วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากการที่สมาร์ทโฟนเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน การที่ผู้คนหันไปใช้บริการ E-Commerce, E-Payment และ E-Money มากขึ้น และองค์ประกอบภายนอกต่างๆ ทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมของสถาบันทางการเงินที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงธุรกรรมทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัล ทำให้ฝั่งของทั้งผู้ใช้บริการและในฝั่งของสถาบันทางการเงินและสถาบันธุรกิจ มีความสะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งสิ่งนั้นเรียกว่า Financial Technology หรือเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงิน หากแต่ยังเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของสถาบันการเงิน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อธุรกิจและวิถีชีวิตเดิมอีกด้วย

FinTech คืออะไร

FinTech มาจากคำว่า **Financial (การเงิน) + Technology (เทคโนโลยี)** คือการนำการเงินมา รวมกับเทคโนโลยี ประกอบด้วยเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ได้แก่ Social Media, Mobile, Analytics และ Cloud เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ

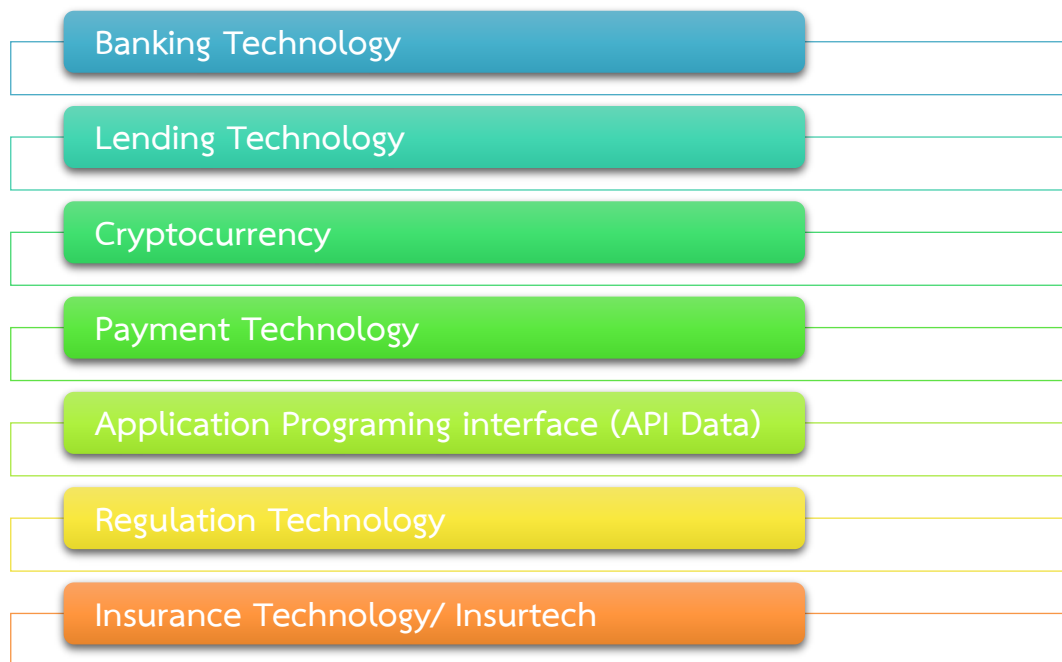
FinTech มีจุดกำเนิดมากจากการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้งานในระบบธนาคาร เมื่อเทคโนโลยีเติบโตขึ้นพร้อมๆ กับความสามารถในการเข้าถึงของบุคคลทั่วไป จากนั้นก็ก้าวไปสู่การทำธุรกรรมและเข้าถึง บริการทางการเงินต่างๆ ผ่านทางสมาร์ทโฟน

โดย UK Fintech¹ จำแนก FinTech ออกเป็น 2 รูปแบบกว้างๆ ได้แก่

1. Traditional Fintech เป็นธุรกิจเทคโนโลยีขนาดใหญ่ที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนด้านเทคโนโลยีแก่ภาคการเงินโดยทั่วไป เช่น บริษัทผู้พัฒนาบริการ internet banking หรือ mobile banking ให้แก่สถาบันการเงิน เป็นต้น
2. Emergent Fintech เป็นธุรกิจหรือกลุ่มผู้ประกอบการที่คิดค้นนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อลดบทบาทหรือกำจัดตัวกลางทางการเงินแบบดั้งเดิม เช่น Paypal เป็นต้น

¹ https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1456398364860.pdf

ในขณะที่เมื่อแบ่งตามจุดประสงค์ในการใช้งาน สามารถจำแนกได้ 7 แบบด้วยกันดังนี้²

1. Banking Technology การนำเทคโนโลยีมาใช้กับระบบธนาคาร

การนำเทคโนโลยีมาใช้กับระบบธนาคารเป็นสิ่งแรกที่คนมักคิดถึงเมื่อพูดถึง Fintech การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในธุรกรรมธนาคาร การพัฒนาในมีแอปพลิเคชันของธนาคารต่างๆ ติดตั้งในโทรศัพท์มือถือหรือ Mobile Banking และ Internet Banking ที่มีขึ้นเพื่อให้ลูกค้าของธนาคารสามารถทำธุรกรรมต่างๆ ที่เป็นการบริหารจัดการเงินได้ด้วยตัวเอง ทำงานในฟังก์ชันเดียวกับที่ธนาคารแบบดั้งเดิมทำ ยกเว้นการจัดการกับเงินสด

2. Lending Technology บริการกู้ยืมขอสินเชื่อ

เทคโนโลยีเพื่อการขอสินเชื่อ กู้ยืม เพียร์ พาวเวอร์ เป็นแพลตฟอร์มที่เกิดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการขอและให้สินเชื่อ Fintech ประเภทนี้จะอยู่บนพื้นฐานการสมัครขอสินเชื่อ ตรวจสอบเครดิต และอนุมัติสินเชื่อ

3. Cryptocurrency สกุลเงินดิจิทัล

คริปโตเคอเรนซี (cryptocurrency) หรือถ้าแปลตรงตัวก็คือสกุลเงินคริปโต เป็นสกุลเงินดิจิทัลซึ่งมีมูลค่าเหมือนกับธนบัตรในสกุลเงินทั่วไป ตัวอย่างสกุลเงินดิจิทัลได้แก่ บิทคอยน์ (Bitcoin Cash: BCH), Ether (ETH), โลท์คอยน์ (Litecoin: LTC), Ripple (XRP) และ IOTA เป็นต้น โดย Cryptocurrency เกิดขึ้นเพื่อมาแก้ปัญหาระบบเงิน fiat ที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาล อยู่บน decentralized blockchain ซึ่งหมายความว่าไม่มีสถาบันการเงินใดสามารถควบคุมการทำธุรกรรมได้เพียงผู้เดียว แต่ต้องได้รับการยินยอมจากคนที่อยู่ในระบบ

4. Payment Technology ระบบการจ่ายเงินที่ดำเนินการด้วยเทคโนโลยี

ระบบตัวแทนการใช้จ่าย ที่ผู้ใช้ต้องเปิดบัญชีกับทางแพลตฟอร์มจึงจะสามารถใช้งานได้ ตัวอย่างเช่นระบบ E-Wallet ต่างๆ เครดิตการ์ด ซึ่งระบบ Payment จะต่างจาก Mobile Banking ตรงที่เจ้าของแพลตฟอร์มไม่ใช่ธนาคาร และให้บริการเฉพาะการใช้จ่ายเท่านั้น อันได้แก่

² <https://www.peerpower.co.th/blog/investor/5-things-to-know-cryptocurrency>

4.1 ระบบ E-Payment เช่น การใช้งานบัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ต บริการ Rabbit ที่ใช้ในการชำระค่าบริการต่างๆ ตามร้านค้าและเป็นบัตรเติมเงินการใช้งานรถไฟฟ้า BTS รวมถึง Apple Pay และ Samsung Pay

4.2 ระบบ E-Money คือ การชำระเงินด้วยระบบอีเพย์เมนต์ ในรูปแบบของการเติมเงินเข้าไปในระบบ จะเรียกเงินในระบบดังกล่าวว่าเป็นอีมันนี่ ได้แก่ TrueMoney Wallet, mPay, Paysbuy, 2c2p, Line Pay เป็นต้น

5. Application Programming interface (API Data) สะพานเชื่อมข้อมูลระหว่างผู้ใช้กับข้อมูล

ระบบ API Data ทำหน้าที่เป็นเหมือนสะพานเชื่อมต่อระหว่างผู้ใช้กับแพลตฟอร์ม เป็นเหมือนประตูบ้านที่จะอนุญาตให้เฉพาะเจ้าของบัญชีหรือผู้ใช้ที่ถูกต้องเข้าถึงข้อมูลนั้นๆ ได้ ระบบนี้สามารถใช้ได้ทั้งกับ Mobile banking และแพลตฟอร์มอื่นๆ

6. Regulation Technology เทคโนโลยีตรวจสอบความปลอดภัยทางการเงิน

Fintech สามารถใช้เพื่อตรวจสอบและป้องกันการเข้าถึงบริการธุรกรรมในลักษณะที่ไม่ถูกต้องได้อีกด้วย Regulation Technology หรือ Regtech ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตรวจสอบการทำธุรกรรมให้เป็นไปอย่างถูกต้องและราบรื่น อาจเป็น AI หรือเป็นระบบภายในของธนาคารหรือแพลตฟอร์มก็ได้

7. Insurance Technology/ Insurtech เทคโนโลยีเกี่ยวกับการประกันภัย

Fintech สามารถเข้ามาช่วยในการคำนวณเบี้ยประกัน ผลตอบแทน ความเสี่ยง รวมถึงอัตราส่วนลดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เนื่องจากระบบการคำนวณเบี้ยประกันค่อนข้างซับซ้อน ช่วยให้ทั้งผู้ซื้อและผู้เสนอขายประกันภัย ประกันชีวิตบริหารจัดการระบบประกันได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ FinTech ยังเป็นแพลตฟอร์มให้ข้อมูลหุ้น ในหมู่นักลงทุนเพื่อการติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดหุ้น การนำข้อมูลตลาดหุ้นมาวิเคราะห์เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ลงทุน ทำเครดิตสกอร์ต่างๆ เพื่อดูแนวโน้มของตลาด และเลือกให้คำแนะนำในการลงทุนไม่ว่าจะเป็นหุ้น กองทุนรวม ตราสารหนี้ต่างๆ เช่น Stockradar, Jitta และ Finnomena เป็นต้น

ประโยชน์ของ FinTech

เนื่องจาก FinTech ครอบคลุมการให้บริการทางการเงินอย่างกว้างขวาง ประโยชน์ของ FinTech จึงให้ประโยชน์แก่บุคคลหลายกลุ่ม ดังนี้

1. บุคคลทั่วไป

ได้รับประโยชน์จาก FinTech ในแง่ของการให้บริการทางการเงินที่สะดวกและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

2. สถาบันทางการเงิน

ได้รับประโยชน์จากการที่กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงบริการของตนเองได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้ประโยชน์จากการนำระบบ API Data มาใช้ หรือการตรวจสอบความปลอดภัยด้วย Regtech รวมถึงสิ่งที่ย่างและเป็นประโยชน์ที่สุดคือการสร้างระบบธนาคารย่อยๆ แบบ Mobile Banking ลงมาให้อยู่ในโทรศัพท์มือถือ

3. ผู้ให้บริการ E-Commerce

ใช้ประโยชน์ได้ทั้งในรูปแบบของระบบ Payment การเชื่อมต่อ API Data และ Banking Technology เพราะเป็นการขายออนไลน์ที่เกิดการใช้ง่ายขึ้นในแพลตฟอร์ม ทำให้การติดต่อซื้อ-ขายสินค้าเป็นไปได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

4. นักลงทุน

Fintech เอื้อต่อการลงทุนทั้งในรูปแบบตลาด Cryptocurrency, Insurtech และ Lending Technology ซึ่งถือเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนที่อยากลองลงทุนในรูปแบบใหม่ๆ

ข้อควรระวัง

ในเมื่อ FinTech ก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่การพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง การเกิดของ FinTech แม้เป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้ธุรกรรมทางการเงินเป็นไปอย่างง่ายขึ้นและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว แต่ก็เป็นการ Disruption ระบบการเงินแบบดั้งเดิมด้วย โดยกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบอาจจะจำแนกได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สถาบันการเงินหรือธนาคาร

FinTech มีลักษณะการให้บริการที่คล้ายกับรูปแบบของสถาบันการเงินหรือธนาคารเป็นอย่างมาก การใช้งาน FinTech ที่สูงขึ้นส่งผลให้การติดต่อธุรกรรมจากธนาคารโดยตรงลดลง ซึ่งอาจทำให้บางสาขาของธนาคารปิดตัวลง แต่กระนั้นเอง FinTech ก็ยังไม่สามารถทดแทนการทำธุรกรรมจากธนาคารได้โดยสมบูรณ์ ดังนั้นธนาคารที่ปรับตัวโดยการย้ายตนเองเข้าไปสู่ระบบโทรศัพท์มือถือก็อาจจะกลายเป็นโอกาสอีกช่องทางหนึ่งของธนาคารในการปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตของผู้ใช้งาน

2. ห้างสรรพสินค้า

การซื้อขายออนไลน์ที่สามารถทำครบถ้วนได้ในแพลตฟอร์มเดียวกัน ทำให้ความต้องการเดินทางไปห้างสรรพสินค้ามีความลดลง โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตราการใช้จ่ายออนไลน์สูงที่สุดในเอเชีย³ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนลูกค้าของห้างสรรพสินค้าโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคประเภทอื่นๆ ก็ยังมีความสำคัญ เช่น ผู้บริโภคที่ชอบทดลองหรือสัมผัสของก่อนซื้อจริง ผู้บริโภคที่ต้องการที่นั่งเล่น ที่นัดเจอเพื่อนฝูง และการไปห้างสรรพสินค้าเพื่อรับประทานอาหารเช้า เป็นต้น

ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา FinTech

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่รองรับและมีความเหมาะสม

โดยในปัจจุบันประเทศไทยมีความพร้อมในระดับหนึ่งและด้วยนโยบาย Digital Economy ที่ขับเคลื่อนการขยายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงลงสู่ระดับหมู่บ้านโดยมีเป้าหมายให้ครอบคลุม 76,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ รวมทั้งการขยายโครงข่าย 4G ต่างส่งเสริมให้การใช้อินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ เติบโตขึ้นอีกมาก ซึ่งมีผู้ประกอบการใหม่จำนวนมากพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการด้านต่างๆ รวมถึงแอปพลิเคชันด้านบริการการเงิน

2. การส่งเสริมจากภาครัฐ และกลุ่มทุน

การออกนโยบายสร้างแรงจูงใจในการพัฒนา FinTech ให้แก่ผู้ประกอบการ เช่น การยกเว้นภาษีนิติบุคคล 5 ปีแรก เป็นอีกนโยบายที่สร้างแรงจูงใจ Startup ในขณะที่เดียวกันยังมีกลุ่มทุนทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ (Venture Capital) ที่พร้อมให้เงินลงทุน Startup รวมไปถึงสถาบันการเงินบางแห่งเปิดโครงการสนับสนุนอย่างชัดเจน ซึ่งคล้ายกับกลุ่มโอเปอเรเตอร์ที่ผลักดัน Tech Startup ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา FinTech Startup จึงมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น

แนวโน้ม FinTech ในอนาคต

FinTech จะเป็นเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนควรปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

³ <https://www.dailynews.co.th/economic/392327>

เทคโนโลยี โดยจากผลสำรวจ Financial Services Technology 2020 and Beyond: Embracing Disruption จาก บริษัท ไพร์ซฮอเวอร์เฮาส์คูเปอร์สคอนซัลตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด หรือ PwC พบว่า⁴ ในปี 2563 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามาเปลี่ยนโฉมอุตสาหกรรมธุรกิจบริการทางการเงิน (Financial Services) ทั่วโลก จากผลสำรวจพบว่าเทคโนโลยีทางการเงินจะเป็นตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง เอเชียจะเป็นศูนย์กลางของการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ของโลก Blockchain จะปฏิวัติโลกการเงินยุคใหม่ และภัยไซเบอร์จะกลายเป็นปัจจัยเสี่ยงของสถาบันการเงินในอนาคต

⁴ <https://dip-sme-academy.com/knowledgehub/article/239-FinTech>

เอกสารอ้างอิง

UK Trade & Investment (2019) “Landscaping UK Fintech” [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/802806/Landscaping_UK_Fintech_withdrawn.pdf (ค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2562)

PeerPower (2019) “Fintech เทคโนโลยีทางการเงิน การบริการ และการลงทุน” [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <https://www.peerpower.co.th/blog/investor/invest/fintech> (ค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2562)